

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 885/2014
23.12.2015. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Љубице Милутиновић, председника већа, Биљане Драгојевић и Марине Говедарица, чланова већа, у парници тужиоца Г.Н. из Н.С., чији је пуномоћник адвокат С.Н. из Н.С., против тужене С.А.В.С., АД Н.С., из Н.С., чији је пуномоћник адвокат М.Ч. из Б., ради поништаја решења о отказу уговора о раду, враћања на рад и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/13 од 11.12.2013. године, у седници одржаној 23.12.2015. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 2168/13 од 11.12.2013. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Новом Саду П1 87/2012 од 28.02.2013. године, делимично је усвојен тужбени захтев и поништено је као незаконито решење о отказу уговора о раду бр.596-11 од 11.11.2011. године, а тужена је обавезана да тужиоца врати на рад на радно место специјалисте за контролу књиговодства или друго радно место које одговара његовој стручној спреми и да га пријави код надлежних служби обавезног социјалног осигурања (став 1. и 2). Тужена је обавезана и да тужиоцу на име неисплаћених зарада за прековремени рад исплати износ од 2.475,46 динара, од чега 1.986,73 динара са законском затезном каматом почев од 14.12.2012. године до исплате и износ од 488,73 динара на име обрачунате законске затезне камате, те да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 204.699,00 динара (став 3. и 4). Део тужбеног захтева преко досуђеног износа до траженог износа од 350.000,00 динара на име накнаде за прековремени рад са каматом је одбијен (став пет).

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 2168/13 од 11.12.2013. године, делимично је преиначена првостепена пресуда у побијаном усвајајућем делу одлуке о поништају решења о отказу уговора о раду, тако што је одбијен тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду бр.596-11 од 11.11.2011. године, као и за враћање тужиоца на рад, на радно место специјалисте за контролу књиговодства или друго радно место које одговара његовој стручној спреми, и за пријављивање код надлежних служби обавезног социјалног осигурања од дана престанка радног односа, те у погледу одлуке о трошковима поступка тако што је тужена обавезана да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 93.999,00 динара. У преосталом

делу су одбијене жалба тужиоца у целини и жалба тужене делимично а првостепена пресуда је делимично потврђена. Одбијен је и захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Тужена је доставила одговор на ревизију.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у границама разлога из члана 399. Закона о парничном поступку – ЗПП („Сл. гласник РС“, број 125/04 и 111/09), који се примењује на основу члана 506. став 1. ЗПП („Сл. гласник РС“, број 72/11, са изменама и допунама) и утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 361. став 2. тачка 9. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. На друге повреде поступка које могу бити допуштене и оправдане ревизијски разлог у смислу члана 398. став 1. тачка 1. и 2. ЗПП се ревизијом одређено не указује.

Према утврђеном чињеничном стању тужилац је био запослен код тужене на неодређено време у периоду од 2003. године до 30.11.2011. године, када му је радни однос престао због престанка потребе за његовим радом на основу решења о отказу уговора о раду донетог 11.11.2011. године. У том периоду је радио на различитим пословима, прво као банкарски књиговођа, па заменик директора Филијале, а од 2007. године је прешао да ради у Филијалу тужене у Н.С. и од 2008. године је радио на пословима дневних извештаја тужене према Народној банци и преписа. На основу анекса уговора о раду од 17.03.2011. године, распоређен је на послове специјалисте за контролу и књижење у Одељењу књижења и контроле у оквиру Сектора рачуноводства, Дивизије за финансије и операције, после претходно извршене реорганизације.

Решење о отказу уговора о раду тужиоцу донето је 11.11.2011. године са образложењем да су код тужене наступиле економске и организационе промене, да је између осталог смањен и број извршилаца на пословима специјалисте за контролу књиговодства, на којима је радио тужилац, и да је применом одређених критеријума утврђено да је престала потреба за његовим радом, те да тужена није могла да му обезбеди ни једну од мера запошљавања вишка запослених. Доношењу отказног решења претходио је поступак у којем је 18.10.2011. године извршни одбор тужене донео Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у банци, Одлуку о престанку потребе за обављањем одређених послова и Одлуку о критеријумима за утврђивање вишка запослених. Због смањеног обима посла, актом о новој организацији и систематизацији дошло је до смањења броја извршилаца са 2 на 1 на радном месту специјалисте за контролу књиговодства у Дивизији за финансије и операције у Сектору рачуноводства. Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова, објављен је истога дана када је и донет на интерној интернет мрежи тужене (С.), у рубрици СА Вести, при чему је одредбом његовог члана 3. предвиђено да

ступа на снагу даном доношења. На исти начин објављене су и Одлука о престанку потребе за обављањем одређених послова и Одлука о критеријумима за утврђивање вишка запослених од истог датума. У Одлуци о престанку потребе за обављањем одређених послова наведено је да је услед економских и организационих промена дошло до укидања појединих организационих јединица – филијала тужене и до престанка потребе за обављањем одређених послова у банци, што је довело до смањења броја извршилаца на одређеним радним местима, па и на радном месту специјалисте за контролу књиговодства на којем је радио тужилац. Одлуком је наведено да је од укупно 887 запослених на неодређено време престала потреба за радом 12 запослених.

У Одлуци о критеријумима за утврђивање вишка запослених одређено је да је основни критеријум за утврђивање вишка оцена резултата рада запосленог, а допунски критеријуми су имовно стање, број чланова породице који остварује зараду, дужина радног стажа, здравствено стање запосленог и чланова његове уже породице и број деце на школовању. Предвиђени су и посебни елементи за утврђивање резултата рада: квалитет обављања послова, самосталност у раду и иновације, ефикасност рада, однос према раду, радним задацима и средствима рада, као и дужина неплаћеног одсуства. Одређено је да се резултати рада вреднују оценама од 1 до 5 и њиховим описним значењима. У периоду од 2009-2010 година вршена је евалуација у којој су запослени сами себе оцењивали и задавали циљеве за наредну годину, с тим што је такво оцењивање кориговано од стране руководиоца. У том периоду и у периоду који је претходио утврђивању вишка запослених на радном месту специјалиста за контролу књиговодства у Дивизији за финансије и операције у Сектору рачуноводства, радила су два запослена и то тужилац и В.Б., која је послове обављала у Филијали у Б.. Њихов непосредни руководиоца В.Д. је на основу више истих критеријума оценила рад тужиоца збирном оценом 2,40 а рад В.Б., оценом 3, те је у годишњој евалуацији од 19.01.2010. године од стране овог непосредног руководиоца тужилац у испуњењу постављених циљева оцењен као успешан, а В.Б. као веома успешна, с тим да је у евалуацији од 26.01.2011. године тужилац оцењен као успешан (80%), у усавршавању послова и напредовању, док је други извршилац на тим пословима са истим процентом оцењена као веома успешна. Према оцењивању резултата рада запосленог на основу утврђених критеријума које су 26.10.2011. године извршиле В.Д., непосредни руководиоца за књижење извода и контролу, и В.Т., руководиоца Сектора рачуноводства, за период од претходних 12 месеци, тужилац је оцењен збирном оценом 2,50 док је В.Б. оцењена збирном оценом 3,75. С обзиром на резултат оцењивања као основни критеријум за утврђивање вишка запослених тужена је донела одлуку о отказу уговора о раду тужиоцу, због престанка потребе за његовим радом на пословима на којима је дошло до смањења броја извршилаца.

После датог отказа тужиоцу део његових послова преузела је да обавља В.Б., као једини преостали извршилац на тим пословима, док је за део послова била ангажована С.Ћ. на основу уговора о обављању привремених и повремених послова. После отказа датог тужиоцу тужена је 29.11.2011. године, објавила оглас за радно место РИС аналитичара за корпоративне клијенте у Дивизији ризика и трајне

контроле. Тужилац се пријавио на оглас али за објављено радно место није испуњавао услове у погледу траженог нивоа знања енглеског језика.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, другостепени суд је побијаном пресудом преиначио првостепену пресуду и одбио тужбени захтев за поништај решења о отказу уговора о раду и за враћање тужиоца на рад и пријављивање на обавезно социјално осигурање почев од дана престанка радног односа. Према образложењу овакве одлуке другостепени суд је оценио да је решење о отказу уговора о раду тужиоцу због престанка потребе за његовим радом законито јер је донето у спроведеном поступку у којем је утврђено да су на основу општих аката и одлука тужене код тужене наступиле економске и организационе промене услед којих је смањен број извршилаца на пословима специјалисте за контролу књиговодства на којима је радио тужилац и да је као резултат таквих промена и претходног оцењивања рада и успешности запослених на истим пословима, као основног критеријума, утврђено да је за радом тужиоца (као слабије оцењеног) престала потреба.

Неосновани су наводи и разлози ревизије о погрешној примени материјалног права. Одлука о одбијању тужбеног захтева садржана у побијаној другостепеној пресуди образложена је јасним, довољним и непротивречним разлозима, које прихвата и Врховни касациони суд.

Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова у банци од 18.10.2011. године је заједно са пратећом Одлуком о престанку потребе за обављањем одређених послова и Одлуком о критеријумима за утврђивање вишка запослених објављен електронским путем, на С.-у као интерној електронској огласној табли тужене, чиме је испуњен услов да је овај општи акт јавно објављен и учињен доступним свим запосленима код тужене. Несагласност одредбе члана 3. Правилника са Уставом Републике Србије у погледу времена када тај општи акт ступа на правну снагу не утиче на уставност и законитост, те правно дејство самог општег акта као целине. Одредбом члана 196. ст.1. и 4. Устава прописано је да се закон и сви други општи акти објављују пре ступања на снагу, као и да ступају на снагу најраније осмог дана од објављивања уз изузетак ранијег ступања на снагу само ако за то постоје нарочито оправдани разлози, утврђени приликом њиховог доношења. Устав РС а ни Закон о раду не прописују начин објављивања општих аката послодаваца. Конкретан општи акт који представља Правилник о изменама и допунама Правилника о организацији и систематизацији послова тужене банке објављен је на електронској огласној табли тужене – С. порталу истога дана када је донет 18.10.2011. године. Према С. упутству тужене од 14.10.2009. године, којег је дужан да се придржава сваки запослени, постоји обавеза запосленог да свакодневно на почетку и на крају радног времена проверава садржину и информације које се налазе на интернет порталу, преко компјутера којим је задужен на својим пословима и радном месту. Оспорено отказно решење тужена је донела по истеку рока од 8 дана од дана објављивања свог општег акта о промењеној организацији и систематизацији и осталих одлука, на којима је то решење засновано, па не постоји сметња из члана 196. Устава о ступању на снагу и правном дејству таквог општег акта, супротно тужиочевим наводима. Такве наводе

тужиоца ценио је правилно другостепени суд у побијаној пресуди, па они нису од значаја као ревизијски наводи и разлози у вези са законитошћу оспореног отказног решења и правилношћу побијане пресуде.

Решење о отказу уговора о раду, датом тужиоцу на основу члана 179. тачка 9. Закона о раду, донето је после спроведеног поступка у којем је у складу са прописаним основним критеријумом за утврђивање вишка запослених - оцењивањем између два запослена на истом радном месту, утврђено да је за радом тужиоца (као слабије оцењеног) престала потреба услед смањења броја извршилаца на тим пословима. Према утврђеном чињеничном стању, које се не може побијати ревизијом, оцењивање рада и успешности тужиоца и друге запослене на истим пословима извршено је у складу са утврђеним критеријумима и мерилима. Сама правилност извршеног оцењивања не може бити предмет оцене суда у ревизијском поступку јер се ради о чињеничном питању, при чему није доведена у сумњу његова законитост у погледу усклађености и примене прописаних критеријума.

Не могу се прихватити наводи ревидента да општи акти тужене објављени на С. као електронској огласној табли тужене никада нису ступили на правну снагу, што би имало значење да код тужене уопште нису наступиле било какве технолошке, економске или организационе промене које би имале за последицу промену у погледу начина и организације пословања, те обима и врсте послова и броја запослених извршилаца. Такве своје тврдње у поступку, које понавља у ревизији, тужилац није поткрепио одговарајућим доказима на основу којих би се утврдило друкчије чињенично стање значајно за пресуђење, у складу са правилом о терету доказивања (члан 220. и 223. ЗПП). Позивање на судске одлуке које се односе на опште акте других послодаваца и начин њиховог ступања на правну снагу, а с тим у вези и оцену њихове уставности и законитости одлука о отказу уговора о раду запосленима код других послодаваца, не утиче на друкчије решење овог спора.

Како не постоје разлози због којих је ревизија изјављена, нити разлози на које ревизијски суд пази по службеној дужности, применом члана 405. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци пресуде.

**Председник већа-судија
Љубица Милутиновић,с.р.**